

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Магістр	Форма навчання	Денна, заочна	Навчальний рік/семестр	2019-2020 н.р. семестр II/3.

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Основи психодіагностики та психокорекції
Кафедра	Кафедра педагогіки та психології
Освітня програма	ОПП 01 Освіта/Педагогіка, 013 Початкова освіта, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни: вибіркова Кількість кредитів: 4 Лекції: 16 Семінарські/практичні заняття: 30 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 74 Вид контролю: іспит
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Орбан-Лембрик Лідія Ернестівна, доктор психологічних наук, професор кафедри педагогіки та психології e-mail: lidia_o@ukr.net Бергхауер-Олас Е.Л. доктор філософії, доцент кафедри педагогіки та психології e-mail: berghauer.olasz.emoke@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Загальна та вікова психологія, Педагогічна психологія, Анатомія і фізіологія дітей з основами генетики, Педагогіка та психологія вищої школи
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	<i>Анотація</i> В різних сферах та видах життєдіяльності виникають питання, успішність вирішення яких залежить від врахування індивідуальних чи групових психологічних особливостей людей. Так, у практиці навчання та виховання важливим є встановлення психологічних відмінностей між дітьми, створення нормального соціально-психологічного клімату в класі, для забезпечення ефективної професійної діяльності важливим є відбір за психологічними та психофізіологічними якостями особистості, основою для оптимального професійного самовизначення особистості часто виступає б психологічний діагноз. У навчально-виховних закладах важливим етапом та засобом вирішення багатьох питань є психологічна діагностика. В галузі освіти психодіагностика допомагає вирішувати завдання, пов'язані з контролем за інтелектуальними та особистісним розвитком учня, оцінкою шкільної зрілості, встановлення причин неуспішності, відбір у

класи з поглибленим вивченням певних предметів, вирішення проблем дітей з девіантною поведінкою, конфліктних, агресивних тощо, здійснення професійної орієнтації.

Курс навчальної дисципліни « Основи психодіагностики та психокорекції » поєднує академічну, теоретичну психологію із психологією дієвою, практичною, яка вкрай потрібна різноманітним групам населення: студентам, вчителям, учням, батькам. У різноманітних сферах соціальної практики та у процесі підготовки психологів неможливо обійтись без психокорекційної роботи. Адже для того, щоб практичний психолог міг оптимально реалізувати свій професійний потенціал, йому необхідно поповнювати особистісні ресурси, поглиблювати та розширювати свої уявлення про сутність психокорекційної роботи. З цього випливають мета та основні завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни

Мета курсу: забезпечення майбутніх педагогів основами психологічних знань із психодіагностичної та психокорекційної психології, озброєння умінням застосовувати на практиці психодіагностичний інструментарій, використовуючи загальні теоретико-методологічні принципи психодіагностики та корекції.

Основне завдання вивчення дисципліни:

Ознайомити студентів з класифікацією методів та психометричними основами психодіагностики; проаналізувати специфіку використання тестів, стандартизованих самозвітів та проєктивних методик; розкрити особливості організації та проведення психодіагностичного обстеження, а також наукового експериментального психологічного дослідження; висвітлити специфіку психодіагностики різних сфер особистості; характеризувати використання психодіагностичного інструментарію в різних сферах соціальної практики; виробити у студентів ряд практичних умінь та навичок; сприяти становленню професійного мислення психолога; активізувати особистісний та творчий потенціал майбутнього фахівця; формування у майбутніх фахівців професійно-важливої системи знань, умінь і навичок, на яких ґрунтується психокорекційний складник професійної діяльності психологів у різних галузях соціальної й психологічної практики. Знання основних закономірностей та особливостей вирішення психокорекційних завдань практики дозволяють вирішувати різноманітні професійні завдання надання психологічної допомоги, а саме: постановки психологічного діагнозу скарги та проблеми клієнта, проведення аналізу психологічної ситуації клієнта та можливостей її врегулювання, консультування клієнта й надання йому необхідної психотерапевтичної та психокорекційної допомоги, враховуючи при цьому індивідуальні-типологічні, особистісні, тендерні та вікові особливості клієнта, його психічний стан, соціальний і психологічний статус, обставини життя й розвитку.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати:

В результаті освоєння дисципліни студент повинен знати:

- історичні етапи становлення психодіагностики;
- тенденції розвитку психодіагностики у різних країнах світу;
- історичні та сучасні способи дослідження розумових

здібностей;

- предмет та структуру сучасної психодіагностичної науки;
- поняття про психодіагностичний метод та підхід;
- поняття функціонального, психологічного та клініко-психологічного діагнозів;
- основні етапи психодіагностичного процесу;
- принципи розробки та оформлення завдань методики;
- процедуру стандартизації методики та перевірки її основних психометричних параметрів;
- суть проєктивного підходу у психодіагностиці;
- принципи патопсихологічної корекції;
- основні теоретичні засади психологічної корекції;
- основні теоретичні підходи до психотерапії розладів психічних процесів;
- можливості застосування особистісних опитувальників та способи перевірки їх достовірності;
- розуміти зв'язки між психічними захворюваннями та методами їх корекції.

вміти:

У результаті набутих у процесі вивчення навчального курсу студенти повинні вміти:

- застосовувати одержані знання на практиці;
- розрізняти психодіагностичний інструментарій за його призначенням;
- орієнтуватися в етапах психодіагностичного процесу – чітко розуміти їх послідовність;
- виявляти похибки, які пов'язані зі збором та інтерпретацією психодіагностичних даних;
- розробляти завдання психодіагностичної методики та належним чином їх оформлювати;
- здійснювати пілотажні психодіагностичні дослідження та аналізувати первинні дані;
- використовувати способи визначення надійності методик;
- застосовувати проєктивні психодіагностичні методики;
- визначати розвиток розумових здібностей, використовуючи спеціальний психодіагностичний інструментарій;
- застосовувати методики психотерапевтичного впливу;
- спілкуватися з психічно хворими клієнтами;
- використовувати навички проведення психотерапевтичної зустрічі.

Загальні компетентності 1, 3, 6

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність

здійснювати пошук, обробку, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

Фахові компетентності 2, 5, 7

Здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. Самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості. Обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. Узагальнювати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів різних форм (*кейс стаді, презентація*).

Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі освіти. Здатність усвідомлювати актуальність і мету власного наукового дослідження. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. Комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик тощо.

Програмні результати навчання 7, 11, 12, 19

Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

Знати індивідуальні особливості та характеристики дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

Застосовувати інноваційні підходи для вирішення професійних завдань психодіагностики та психологічного консультування; знаходити відповідні рішення із чітким визначенням та використанням психокорекційних та розвивальних методів та методик

Основна тематика дисципліни

Змістовий модуль 1.

ВСТУП ДО ПСИХОДІАГНОСТИКИ.ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

ТЕМА 1. Поняття про психодіагностику. Історія виникнення та розвитку психодіагностики

ТЕМА 2. Психометричні основи психодіагностики. Характеристика психодіагностичного процесу

ТЕМА 3. Проєктивні методики

ТЕМА 4. Психодіагностика особистості

ТЕМА 5. Психодіагностика міжособистісних взаємовідносин

	<i>Змістовий модуль 2.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГРУПОВОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЇ ТЕМА 6. Психологічна корекція як галузь психологічних знань ТЕМА 7. Психодинамічні напрямки психокорекційної практики ТЕМА 8. Когнітивний напрямок психокорекційної групової роботи ТЕМА 9. Форми групової психокорекційної роботи ТЕМА 10. Методи групової психокорекційної роботи <i>Змістовий модуль 3.</i> ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ. КОРЕКЦІЯ ОСОБИСТІСНИХ ПРОБЛЕМ І ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ НА РІЗНИХ ВІКОВИХ ЕТАПАХ ЇЇ РОЗВИТКУ ТЕМА 11. Основи організації і проведення корекції відчуттів ТЕМА 12. Психокорекційна робота з дітьми і дорослими людьми ТЕМА 13. Тренінги особистісного зростання та креативності																																								
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Шкала оцінювання: національна та ECTS / Osztályozási skála: nemzeti és ECTS <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90–100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>82–89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>75–81</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>64–74</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>60–63</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35–59</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0–34</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table> Приклад для екзамену <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="3">Поточне тестування та самостійна робота</th> <th>Екзамен</th> </tr> <tr> <th>Змістовий модуль №1</th> <th>Змістовий модуль №2</th> <th>Змістовий модуль №3</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td align="center">20</td> <td align="center">20</td> <td align="center">20</td> <td align="center">40</td> </tr> </tbody> </table> T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90–100	A	відмінно	зараховано	82–89	B	добре	75–81	C	64–74	D	задовільно	60–63	E	35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен	Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3		20	20	20	40
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																																					
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																																						
90–100	A	відмінно	зараховано																																						
82–89	B	добре																																							
75–81	C																																								
64–74	D	задовільно																																							
60–63	E																																								
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																																						
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																																						
Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен																																						
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3																																							
20	20	20	40																																						

Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	<i>Політика щодо академічної доброчесності</i> Усі види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача. <i>Технічне та програмне забезпечення</i> • підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання; • плани-конспекти лекцій, семінарських та практичних занять; – індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів; • мультимедійні презентації до навчальних занять; • навчальні відеофільми, відеофрагменти лекцій, практичних, виховних заходів у закладах освіти.
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	Базова Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: Навч. посібник. –К.: «Слово», 2009. Бітянова М.Р. Психолог у школі: зміст діяльності і технології / М.Р. Бітянова. – К.: Главник, 2007. Яценко, Т. С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика : навч. посібник. - К. : Вища шк., 2006. Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посіб. –К.: Академвидав, 2009. Психологія суїциду : посібник ; за ред. В. П. Москальця. – К. : Академвидав, 2004. Баранова Н. Психокорекція агресивності та конфліктності у підлітків / Н.Баранова // Психолог. – 2005. - №36. – С.17-20. Вознесенська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання арт-терапевтичних технологій.: Шк.Світ, 2007. Вознюк О. Психоаналітичні методи корекції негативних психоемоційних станів у школярів / Вознюк О., Романенко Є. // Психолог. – 2007. Гурчак В. Психокорекційна робота: казкотерапія / В.Гурчак // Директор школи. – 2008. - №47. Емоційне вигорання: [діагностика і корекція] / упоряд.: В. Дудяк. – К.: Главник, 2007 Кириленко В. Корекційні та розвивальні заняття для учнів молодшої школи // Психолог. – 2006. - №41. Корекційні заняття з молодшими підлітками: [«Емоційний світ дитини» (Програма для учнів 5-6 класів); Подолання шкільної тривожності п'ятикласників] // Заняття психолога з підлітками. – К., 2006. – 120с. 21. Корекційні заняття з розвитку психічних процесів у дітей 4-6 років: [діагностика і корекція пам'яті, уваги, мислення] / упоряд. Т.Г.Червонна. – К.: Шк. світ, 2009. – 128 с Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції / С.Б.Кузікова. – Суми: Університетська книга, 2008. Патищева Т. Музикотерапія як метод психокорекції / Г.Патищева // Психолог. – 2005. Психологічні тренінги в школі / упоряд. Т.Шаповал. – К.: Шк. світ,

2006.

Терлецька Л. Психокорекція засобами малюнку / Л. Терлецька. – К.: Главник, 2007.

Яценко Т.С. Психологічні основи групової психокорекції / Т.С. Яценко. – К.: Либідь, 1996.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>

Психологічний сайт. <https://wiki.cuspu.edu.ua>

Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libr.rv.ua/>

Рівненська централізована бібліотечна система / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>

Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php

Психологічний сайт. / [Електронний ресурс].

Режим доступу: <http://psychology.net.ru/>

Психологічний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psy.ft.inc.ru/index.shtml>

Психологічний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psy.com.ru>

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.